

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ԵԿԱՄՈՒՏՆԵՐԻ ԿՈՄԻՏԵ
ՀԱՐԿԱՅԻՆ ԵՎ ՄԱՔՍԱՅԻՆ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԻ ԲՈՂՈՔԱՐԿՄԱՆ
ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎ**

ՈՐՈՇՈՒՄ N 62/9

ք.Երևան

11 օգոստոսի 2023թ.

Հայաստանի Հանրապետության պետական եկամուտների կոմիտեի հարկային և մաքսային մարմինների բողոքարկման հանձնաժողովը (այսուհետ նաև՝ Հանձնաժողով), քննության առնելով ՀՀ ներմուծված բեռը որպես երրորդ երկրից ներմուծում չդիտարկելու, տրանսպորտային միջոցում առակա բեռը որպես անձնական օգտագործման անձնական գույք ճանաչելու և որպես ԵԱՏՄ ապրանք առանց մաքսագերծման բաց թողնելու վերաբերյալ ֆիզիկական անձ Արթուր Գևորգյանի դիմում-բողոքը՝

ՊԱՐԶԵՑ

1. Բողոքարկման առարկան, դիմում-բողոքով բերված փաստարկները և ներկայացված պահանջները

Ֆիզիկական անձ Արթուր Գևորգյանը (այսուհետ նաև՝ բողոքաբեր) հայտնում է, որ սույն թվականի հունիսի 11-ին Ռուսաստանի Դաշնությունից Վրաստանի Հանրապետության տարածքով վերադարձել է Հայաստանի Հանրապետություն՝ իրեն սեփականության իրավունքով պատկանող «Ford Transit» մակնիշի 64VX644 պետհամարանիշի տրանսպորտային միջոցով: ՌԴ-ից իր հետ հայրենքի է բերել ՌԴ-ի իր բնակարանի իրերը՝ օգտագործած սառնարան, օգտագործած հեռուստացույց, օգտագործած սեղան և աթոռներ և անձնական հագուստ, որոնք ևս օգտագործված են:

ՌԴ-ից Վրաստանի Հանրապետություն մուտք գործելու ժամանակ ՌԴ մաքսային ծառայողների կողմից բողոքաբերին չի տեղեկացվել, չնայած որ գիտակցում է, որ պարտավոր չէին, որ պետք է լրացնի տարանցման հայտարարագիր և առանց այդ փաստաթղթի մուտք է գործել ՀՀ, որտեղ մաքսային ծառայողների կողմից կապարակնքվել է իր տրանսպորտային միջոցը և տեղափոխվել «Ուրբան» տերմինալ:

Նշում է, որ Վրաստանի Հանրապետությունից և որևէ այլ երրորդ երկրից ձեռք բերված ապրանք չկա իր ավտոմեքենայում, դրանում առկա են միայն ՌԴ-ից տեղափոխվող իր և ընտանիքի անձնական գույքն ու հագուստը, որոնք տեղափոխում էր Հայաստան՝ նկատի ունենալով, որ ՌԴ-ից վերադառնում է Հայաստան՝ մշտական բնակության:

Ի հավաստումն նշվածի ներկայացվում է Վրաստանի Հանրապետություն մուտք գործելիս Վրաստանի մաքսային ծառայության աշխատակիցների կողմից լրացված փաստաթղթերը և

դրանց թարգմանությունները, որոնցով հաստատվում է, որ տրանսպորտային միջոցը Վրաստանի Հանրապետություն մուտք է գործել ՌԴ-ից, ամրագրված է մեքենայի քաշը և որի համեմատությունը ՀՀ-ում լրացված փաստաթղթերի հետ կարող է փաստել այն մասին, որ դրանք չեն փոխվել Վրաստան մուտք գործելուց հետո:

Հայաստանի Հանրապետություն մուտք գործելիս մաքսային ծառայողներին իր կողմից ներկայացվել է ամբողջ վերը նշվածը, մինչդեռ հաշվի չառնելով ասվածը՝ մաքսային ծառայողների կողմից կազմվել է տարանցման հայտարարագիր, որում թեև վերջիններս նշել են ՌԴ-ն որպես «ուղարկման երկիր» (страна отправления), սակայն ապրանքը դիտարկվել է որպես երրորդ երկրից ներմուծում և առաջարկվել իրականացնել մաքսագերծում, ինչի վերաբերյալ վերջիններիս թելադրանքով գրել է դիմում՝ կցվում է:

Հաշվի առնելով վերոգրյալը՝ Արթուր Գևորգյանը խնդրում է ոչ իրավաչափ ճանաչել ՀՀ մաքսային ծառայողների կողմից կազմված տարանցման կազմման գործողությունը, որով ըստ էության իր կողմից ՀՀ ներմուծող ապրանքը դիտարկվել է որպես երրորդ երկրից ներմուծում, ճանաչել իր տրանսպորտային միջոցում առակա գույքը որպես անձնական օգտագործման անձնական գույք և հանձնարարել ՀՀ ՊԵԿ մաքսային ծառայությանը բաց թողնել վերը նշված տրանսպորտային միջոցում առկա ապրանքներն առանց մաքսագերծման՝ որպես ԵԱՏՄ ապրանք:

2. Դիմում-բողոքի քննության համար էական նշանակություն ունեցող փաստերը

ՀՀ ՊԵԿ Հարկային տեղեկատվության և ռիսկերի վերլուծության վարչության պետը 19.06.2023թ. թիվ /71-4/37120-2023 գրությամբ Արթուր Գևորգյանին մասնավորապես իրազեկել է՝

ՀՀ հարկային օրենսգրքի 64-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 42-րդ կետի համաձայն՝ ԱԱՀ-ից ազատվում են Հայաստանի Հանրապետություն մշտական բնակության ժամանող ֆիզիկական անձանց կողմից «Մաքսային կարգավորման մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված՝ իրենց անձնական օգտագործման ապրանքների ներմուծումը:

«Մաքսային կարգավորման մասին» ՀՀ օրենքի համաձայն՝ ներմուծված անձնական օգտագործման ապրանքների գծով արտոնությունները կիրառելի են «Մաքսային կարգավորման մասին» ՀՀ օրենքի 177-րդ հոդվածի 6-րդ մասի 1-4-րդ կետերով սահմանված պայմանների բավարարման դեպքում:

Առաջին հերթին անհրաժեշտ է դիմել ՀՀ ոստիկանություն՝ Հայաստանի Հանրապետություն մշտական բնակության տեղափոխման փաստի ճանաչումը հաստատող փաստաթուղթ ստանալու համար: Այնուհետև, անմիջապես գրավոր դիմել հարկային մարմին՝ դիմումին կից ներկայացնելով.

ա) ՀՀ ոստիկանության կողմից տրամադրված Հայաստանի Հանրապետություն մշտական բնակության տեղափոխման փաստի ճանաչումը հաստատող փաստաթուղթը,

բ) Նախորդ բնակության երկրում բնակվելու փաստը հաստատող փաստաթուղթը,

գ) Տեղեկություններ ներմուծված (ներմուծվող) ապրանքների անվանման, քաշի, քանակի և արժեքի վերաբերյալ, ինչպես նաև այդ ապրանքներն ուղեկցող փաստաթղթերի պատճենները (ավիաբեռնագիր, տարանցման նպատակով օգտագործվող մաքսային հայտարարագիր, կամ տարանցվող ապրանքների նույնականացման նպատակով օգտագործվող մաքսային այլ փաստաթղթեր),

դ) ՀՀ տարածքում անձի մշտական բնակության իրավունքը հաստատող փաստաթղթի (Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիություն, կամ Հայաստանի Հանրապետության հատուկ, կամ Հայաստանի Հանրապետության մշտական (երկարաժամկետ) կացության կարգավիճակ, կամ միջազգային պայմանագրով սահմանված դեպքում դրանց հավասարեցված կարգավիճակ ունենալու հանգամանքը հաստատող փաստաթուղթ) պատճենը:

Միաժամանակ տեղեկացրել են, որ հարկային մարմին ներկայացված դիմումի հիման վրա հարկային մարմնի կողմից կատարվելու է համապատասխան ուսումնասիրություն (անհրաժեշտության դեպքում նաև հարցումներ) և Ձեր կողմից կատարված ներմուծումների գծով Հայաստանի Հանրապետության հարկային օրենսգրքի 64-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 42-րդ կետով սահմանված ԱԱՀ-ից ազատման արտոնությունը հարկային մարմնի կիրառելի չհամարվելու պարագայում՝ ՀՀ կառավարության 13.02.2020թ. N 171-Ն որոշմամբ սահմանված ակնհայտ առևտրային չափաքանակները գերազանցող ապրանքների ներմուծման մասով կառաջանա ներմուծման հարկային հայտարարագիր ներկայացնելու և ԱԱՀ վճարելու պարտավորություն, իսկ ներմուծման հարկային հայտարարագիրը ՀՀ հարկային օրենսգրքի 77-րդ հոդվածի 1-ին կետով սահմանված ժամկետից ուշ (ապրանքները ՀՀ տարածք ներմուծելու օրն ընդգրկող ամսվան հաջորդող ամսվա 20-ը ներառյալ) ներկայացվելու դեպքում, ՀՀ հարկային օրենսգրքի 401-րդ հոդվածի 1-ին կետի համաձայն կհաշվարկվի նաև տույժ:

Ի գիտություն՝ առանց ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով պետական գրանցման (հաշվառման) ձեռնարկատիրական գործունեությամբ զբաղվելը համարվում է ապօրինի, որի համար սահմանված են պատասխանատվության միջոցներ:

3. Բողոքարկման առարկային վերաբերվող իրավական կարգավորումներ և եզրահանգումներ

ՀՀ հարկային օրենսգրքի (այսուհետ նաև՝ Օրենսգիրք) 64-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 42-րդ կետի համաձայն՝ ԱԱՀ-ից ազատվում են Օրենսգրքի 60-րդ հոդվածով սահմանված հետևյալ գործարքներն ու գործառնությունները, մասնավորապես՝ Հայաստանի Հանրապետություն մշտական բնակության ժամանող ֆիզիկական անձանց կողմից «Մաքսային կարգավորման մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված՝ իրենց անձնական օգտագործման ապրանքի ներմուծումը:

«Մաքսային կարգավորման մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 176-րդ հոդվածի 2-րդ մասի համաձայն՝ Կառավարությունը սահմանում է այն փաստաթղթերի ցանկը, որոնք հաստատում են Միության մաքսային օրենսգրքի 261-րդ հոդվածի 1-ին կետի 5-րդ

ենթակետով նախատեսված՝ օտարերկրյա ֆիզիկական անձանց որպես մշտական բնակության ժամանող ճանաչելու կամ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով որպես փախստական կամ հարկադիր տեղահանված ճանաչելու հանգամանքը:

«Մաքսային կարգավորման մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 177-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ «Հայաստանի Հանրապետություն մշտական բնակության տեղափոխվող ճանաչված օտարերկրյա ֆիզիկական անձի կամ փախստականի, հարկադիր տեղահանվածի կարգավիճակ ստացած օտարերկրյա ֆիզիկական անձի անձնական օգտագործման ապրանքներ» հասկացությունը սույն հոդվածում նշանակում է հետևյալը.

նշված անձանց պատկանող օգտագործված ապրանքներ (բացառությամբ անձնական օգտագործման տրանսպորտային միջոցների), որոնք նախատեսված են ֆիզիկական անձի՝ ձեռնարկատիրական գործունեության իրականացման հետ չկապված անձնական, ընտանեկան, տնային և այլ կարիքների համար, ձեռք են բերվել օտարերկրյա ֆիզիկական անձին մշտական բնակության համար Հայաստանի Հանրապետություն տեղափոխված անձ ճանաչելու փաստը հաստատող փաստաթղթի կամ այդ անձի կողմից, Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությանը համապատասխան, փախստականի, հարկադիր տեղահանված անձի կարգավիճակ ստանալու փաստը հաստատող փաստաթղթի տրման օրվանից առաջ և չեն գերազանցում Կառավարության սահմանած բնաիրային չափերը, և անձնական օգտագործման տրանսպորտային միջոց հանդիսացող ավտոտրանսպորտային և մոտոտրանսպորտային միջոցներ, դրանց կցորդներ՝ յուրաքանչյուր տեսակից մեկ միավորից ոչ ավել քանակի, որոնք գրանցված են եղել և գտնվել են օտարերկրյա այն ֆիզիկական անձի սեփականության ներքո նախկին բնակության երկրում առնվազն վեց ամսվա ընթացքում՝ նախքան ֆիզիկական անձին Հայաստանի Հանրապետություն մշտական բնակության տեղափոխվող ճանաչելու փաստը հաստատող կամ փախստականի, հարկադիր տեղահանված անձի կարգավիճակ ունենալու փաստը հաստատող փաստաթղթի տրամադրման օրը, որը ճանաչվել է մշտական բնակության համար Հայաստանի Հանրապետություն տեղափոխված անձ կամ Հայաստանի Հանրապետությունում ստացել է փախստականի, հարկադիր տեղահանված անձի կարգավիճակ:

«Մաքսային կարգավորման մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 177-րդ հոդվածի 6-րդ մասի համաձայն՝

Հայաստանի Հանրապետություն մշտական բնակության տեղափոխվող ճանաչված կամ փախստականի, հարկադիր տեղահանվածի կարգավիճակ ստացած օտարերկրյա ֆիզիկական անձինք կարող են արտոնությամբ Հայաստանի Հանրապետություն ներմուծել իրենց անձնական օգտագործման ապրանքները, եթե մաքսային մարմիններ են ներկայացնում համապատասխան կարգավիճակը հաստատող՝ Կառավարության լիազոր մարմնի տրամադրած փաստաթուղթը և նախորդ բնակության երկրում բնակվելու փաստը հաստատող փաստաթուղթը՝ հետևյալ պայմանների միաժամանակյա ապահովման դեպքում.

1) նախորդ բնակության երկրից Միության մաքսային տարածք ներմուծումն իրականացվում է ոչ ուշ, քան օտարերկրյա ֆիզիկական անձին մշտական բնակության համար Հայաստանի Հանրապետություն տեղափոխված անձ ճանաչելու փաստը հաստատող փաստաթղթի կամ այդ անձի կողմից, Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությանը համապատասխան, փախստականի, հարկադիր տեղահանված անձի կարգավիճակ ստանալու փաստը հաստատող փաստաթղթի տրման օրվանից 18 ամսվա ընթացքում:

2) անձնական օգտագործման ապրանքները ձեռք են բերվել օտարերկրյա ֆիզիկական անձին մշտական բնակության համար Հայաստանի Հանրապետություն տեղափոխված անձ ճանաչելու փաստը հաստատող փաստաթղթի կամ այդ անձի կողմից, Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությանը համապատասխան, փախստականի, հարկադիր տեղահանված անձի կարգավիճակ ստանալու փաստը հաստատող փաստաթղթի տրման օրվանից առաջ, ընդ որում՝ անձնական օգտագործման տրանսպորտային միջոցներ հանդիսացող ավտոտրանսպորտային և մոտոտրանսպորտային միջոցները, ավտոտրանսպորտային և մոտոտրանսպորտային միջոցների կցորդները գրանցված են եղել և գտնվել են օտարերկրյա այն ֆիզիկական անձի սեփականության ներքո, որը ճանաչվել է մշտական բնակության համար Հայաստանի Հանրապետություն տեղափոխված անձ կամ ստացել է փախստականի, հարկադիր տեղահանված անձի կարգավիճակ, նախկին բնակության երկրում առնվազն վեց ամսվա ընթացքում՝ օտարերկրյա այդ ֆիզիկական անձին մշտական բնակության համար Հայաստանի Հանրապետություն տեղափոխված անձ ճանաչելու փաստը հաստատող փաստաթղթի կամ այդ ֆիզիկական անձի կողմից, Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությանը համապատասխան, փախստականի, հարկադիր տեղահանված անձի կարգավիճակ ստանալու փաստը հաստատող փաստաթղթի տրման օրվանից առաջ:

3) Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությանը համապատասխան՝ այդ ֆիզիկական անձին մշտական բնակության համար Հայաստանի Հանրապետություն տեղափոխված անձ ճանաչելու կամ նրա կողմից փախստականի, հարկադիր տեղահանված անձի կարգավիճակ ստանալու հետ կապված՝ Միության մաքսային տարածք մաքսատուրքերի, հարկերի վճարումից ազատմամբ անձնական օգտագործման ապրանքներ այդ ֆիզիկական անձի կողմից նախկինում չեն ներմուծվել:

4) Հայաստանի Հանրապետություն մշտական բնակության տեղափոխվող ճանաչված կամ փախստականի, հարկադիր տեղահանվածի կարգավիճակ ստացած օտարերկրյա ֆիզիկական անձի անձնական օգտագործման ապրանքները չեն գերազանցում Կառավարության սահմանած բնաիրային չափերը:

Սույն դիմում-բողոքը նշանակված է եղել 28.07.2023թ.-ի գրավոր ընթացակարգով նիստում որոշում կայացվելու համար, սակայն Հանձնաժողովի անդամների կողմից ներկայացվել են միջնորդություններ՝ դիմում-բողոքը բանավոր ընթացակարգով քննության առնելու վերաբերյալ:

Քննարկման ժամանակ ֆիզիկական անձ Արթուր Գևորգյանի ներկայացուցիչը հայտնեց, որ ՌԴ-ից Արթուր Գևորգյանն իր հետ հայրենիք է բերել ՌԴ-ի իր բնակարանի օգտագործված իրերը: ՌԴ-ից Վրաստանի Հանրապետություն մուտք գործելու ժամանակ ՌԴ մաքսային ծառայողների կողմից բողոքաբերին չի տեղեկացվել, որ պետք է լրացնի տարանցման հայտարարագիր և առանց այդ փաստաթղթի մուտք է գործել ՀՀ, որտեղ մաքսային ծառայողների կողմից կապարակնքվել է տրանսպորտային միջոցը և տեղափոխվել «ՌԻբան» տերմինալ: Մաքսային ծառայողների կողմից կազմվել է տարանցման հայտարարագիր, որում թեև վերջիններս նշել են ՌԴ-ն որպես ուղարկման երկիր, սակայն ապրանքը դիտարկվել է որպես երրորդ երկրից ներմուծում և առաջարկվել իրականացնել մաքսազերծում: Խնդրում է բաց թողնել վերը նշված տրանսպորտային միջոցում առկա ապրանքներն առանց մաքսազերծման՝ որպես ԵԱՏՄ ապրանք:

Մաքսային մարմնի աշխատակիցը հայտնեց, որ հիմնականում տնային, ընտանեկան, տնտեսական ապրանքներ են եղել, հագուստ: Վրացական կողմից տրված է վրացական հայտարարագիր և ապրանքների ցանկ, որի վրա վրացական և հայկական կնիքներ են դրված: Հավելեց, որ Վրաստանի Հանրապետությունում կշռվել է բեռը, այնուհետև Հայաստանի Հանրապետությունում է կշռվել և քաշերը համապատասխանում են, նույնն են:

Ելնելով վերը նշված իրավանորմերի դրույթներից, հիմք ընդունելով գործում առկա փաստական տվյալները, քննարկման արդյունքները՝ Հանձնաժողովը գտնում է, որ վարույթի նյութերով հիմնավորվում է այն փաստը, որ ներմուծումը կատարվել է Ռուսաստանի Դաշնությունից:

Միևնույն ժամանակ ՀՀ հարկային օրենսգրքի 442-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 8-րդ կետի համաձայն՝ հարկային մարմնի բողոքարկման հանձնաժողովն ընդունում է հարկ վճարողի դիմում-բողոքի քննարկման վարույթը կարճելու մասին համապատասխան գրավոր որոշում, եթե բացակայում է հարկային մարմնի կողմից բողոքարկվող անհատական իրավական ակտի, գործողության կամ անգործության դեպքը:

Քննարկվող դեպքում ներմուծված ապրանքները որպես անձնական օգտագործման ապրանք դիտարկելու և ԱԱՀ-ից ազատման արտոնության կիրառման թույլտվության ստացման կամ մերժման մասով անհրաժեշտ է օրենսդրության սահմանված կարգով դիմել Հայաստանի Հանրապետության պետական եկամուտների կոմիտեի համապատասխան ստորաբաժանում: Ստացվում է, որ այս մասով դեռևս բացակայում է հարկային մարմնի կողմից բողոքարկվող անհատական իրավական ակտի, գործողության կամ անգործության դեպքը, ուստի ներմուծված ապրանքները որպես անձնական օգտագործման ապրանք դիտարկելու և ԱԱՀ-ից ազատման արտոնությունը կիրառելու մասով քննարկման վարույթը ենթակա է կարճման:

4. Եզրափակիչ մաս

Ելնելով քննության արդյունքներից և ղեկավարվելով Հայաստանի Հանրապետության հարկային օրենսգրքի 20-րդ բաժնով, «Մաքսային ծառայության մասին» Հայաստանի

Հանրապետության օրենքի 37-րդ հոդվածով, Հայաստանի Հանրապետության պետական եկամուտների կոմիտեի հարկային և մաքսային մարմինների բողոքարկման հանձնաժողովը

ՈՐՈՇՈՒՄ Է՝

Ֆիզիկական անձ Արթուր Գևորգյանի դիմում-բողոքը բավարարել մասնակի՝

1. ՀՀ ներկրված բեռը Ռուսաստանի Դաշնությունից ներմուծված համարելու մասով դիմում-բողոքը բավարարել:

2. Ներմուծված ապրանքները որպես անձնական օգտագործման ապրանք դիտարկելու և ԱԱՀ-ից ազատման արտոնությունը կիրառելու մասով դիմում-բողոքի քննարկման վարույթը կարճել:

Սույն որոշումն ուժի մեջ է մտնում իրազեկելուն հաջորդող օրվանից:

Սույն որոշմանը չհամաձայնվելու դեպքում այն ուժի մեջ մտնելու օրվանից երկու ամսվա ընթացքում կարող է բողոքարկվել դատարան:

ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ ՆԱԽԱԳԱՀ՝

8/16/2023

X

ԿԱՐԵՆ ԹԱՄԱԶՅԱՆ

Signed by: TAMAZYAN KAREN 2612840184

ԿԱՐԵՆ ԹԱՄԱԶՅԱՆ